

Ursula Hirschmann: Antifasiszta ellenálló, az európai (1913-1991)

Középosztálybeli zsidó családba született, Berlinben. 1932-ben a náci ideológia előretörésére válaszul a Szociáldemokrata Párt ifjúsági szervezetéhez csatlakozott. Az 1930-as években, párizsi száműzetésében találkozott, majd házasodott össze a fiatal olasz szocialista gondolkodóval, Eugenio Colornival. Hirschmann aktív tagja lett az olaszországi illegális antifasiszta mozgalomnak.

Miután Colornit letartóztatták és a Ventotene börtön-szigetre deportálták, Hirschmann követte oda férjét. A szigeten ismeretséget kötöttek Ernesto Rossival és Altiero Spinellivel, akik 1941-ben megírták az európai föderalizmus alapdokumentumának számító „Ventotenei nyilatkozat a szabad és egységes Európáért” című művet. A nyilatkozat a háború után fölépítendő demokratikus Európai Unió tervezete volt. Hirschmann átcsempészte a művet a kontinentális Olaszországba, és segítette a terjesztésében.

1943-ban, Milánóban Spinellivel közösen (aki időközben megszökött) megalapították az Európai Föderalista Mozgalmat. 1975-ben Hirschmann Brüsszelben létrehozta a Nők Európáért nevű szervezetet (Association Femmes pour l'Europe).

Korai évek

Az 1913-as születésű Ursula Hirschmann politikai érdeklődése és aktivitása akkor kezdődött, amikor szülővárosában, Berlinben látogatni kezdte a Szocialista Párt és a Szociáldemokrata Párt gyűléseit.

1932-ben a fiatal, zsidó származású közgazdaságtan-hallgató radikális lépésre szánta el magát, és bekapcsolódott a kommunista ellenállási mozgalomba. Egy évvel később – mivel a náci hatalom keményen fellépett a mozgalom tagjaival szemben – öccsével, Alberttel együtt Párizsba menekült. (Albert Hirschmannból később kiemelkedő közgazdász és politikai elemző vált). Párizsban Ursula Hirschmann hívéül szegődött az európai föderalizmus eszméjének, és kezdetét vette hosszú száműzetése.

A francia fővárosban találkozott Eugenio Colornival, a fiatal olasz szocialista filozófussal, akit a testvérpár még Berlinből ismert. 1935-ben Hirschmann és Colorni Olaszországban összeházasodott.

A házaspár fontos szerepet vállalt az olasz antifasiszta mozgalomban. Radikalizmusa miatt azonban Colornit letartóztatták, és Ventotene szigetén bebörtönözték. Hirschmann engedélyt kapott, hogy kövesse férjét a szigetre, ahol olyan antifasiszta értelmiségiekkel kerültek össze, mint pl. Altiero Spinelli és Ernesto Rossi.

Az európai föderalizmus bölcsőjénél

1941-ben megszületett a „Ventotenei nyilatkozat a szabad és egységes Európáért”. A titokban, cigarettapapírra írt szöveg politikai kiáltvány és az európai demokratikus föderáció tervezete is volt egyben. A nyilatkozat a régi európai politikai hagyományokkal való szakítást, és a politikai rendszer megújítását szorgalmazta, amelynek a politika átalakításán és kiterjedt társadalmi reformokon keresztül kell megvalósulnia.

Miután kijutott Ventotene börtönéből, Hirschmann-nak sikerült a kontinensre átcsempésznie a nyilatkozatot, majd segített annak sokszorosításában és terjesztésében. A dokumentum nagy népszerűsége tett szert a nácik ellen küzdő olasz ellenállók körében. Miközben a szövetséges csapatok Dél-Olaszországból előrenyomultak, Hirschmann, Spinelli és más aktivisták 1943-ban Milánóban megalapították az Európai Föderalista Mozgalmat (*Movimento Federalista Europeo*). Első gyűlésükre 1943 augusztusában került sor Milánóban, ahol a résztvevők jóváhagyták a föderalizmus hat alapelvét a *Ventotenei nyilatkozatban* felvázoltak alapján.

Eugenio Colornit a fasiszták 1944-ben, Rómában megölték. Ursula Hirschmann és Altiero Spinelli a rákövetkező évben összeházasodott. Svájcban dolgoztak tovább az Európai Föderalista Mozgalom nemzetközivé tételén. Ennek kapcsán Hirschmann részt vett a Párizsban 1945-ben megrendezett első nemzetközi föderalista kongresszus szervezésében. A házaspár később Rómában települt le.

Hirschmann politikai elkötelezettsége nem ért véget a második világháborúval. 1975-ben Brüsszelben megalapította a feminista nőket és női politikusokat tömörítő Nők Európáért nevű szervezetet (*Association Femmes pour l'Europe*), amely mind a mai napig a nemek közötti esélyegyenlőség előmozdításán dolgozik.

Ursula Hirschmann-nak első férjétől, Eugenio Colornitól három lánya (Silvia, Renata, Eva), majd második férjétől, Altiero Spinellitől is három lánya született (Diana, Sara, és az olasz újságíró és parlamenti képviselő, Barbara Spinelli). Hirschmann 1975 decemberében agyvérzést kapott, amelyből soha nem épült föl teljesen. 1991-ben, 77 éves korában hunyt el.